

Hervorming premie na energieaudit of energiestudie

Inhoud

1. Inleiding.....	3
2. Bestaande financieringsinstrumenten: verhoogde investeringsaftrek en premie na audit netbeheerders	4
2.1. Verhoogde investeringsaftrek.....	4
2.2. Premie na audit van de netbeheerders	4
3. Voorstel tot hervorming “Premie na audit”.....	6
3.1. Verhoging van het steunbedrag.....	6
3.2. Verhoging van bekendheid van de premie: complementariteit aan de versterkte wetgeving voor niet energie-intensieve ondernemingen.	8
4. Verdere planning.....	8
ANNEX I: Resultaten jaarlijkse VREG ENQUÊTE 2019	9

Samenvatting nota

Er wordt voorgesteld om de steun van de premie na energieaudit of energiestudie op te trekken. En dit door volgende voorwaarden toe te passen:

- Het steunplafond wordt opgetrokken van 25.000 euro per investering naar maximaal 50.000 euro per investering (met een maximum cumulatief plafond van 200.000 euro over drie belastingjaren per onderneming, cfr. de-minimis).
- De voorwaarde dat enkel de meerkost ten opzichte van de standaardinvestering in rekening gebracht mag worden, blijft behouden. Dit geldt zowel voor nieuwe installaties als investeringen in bestaande installaties.
- Om oversubsidiëring te vermijden, wordt een tweede plafonnering ingevoerd op basis van de rendabiliteit van de maatregel. Het steunpercentage wordt geplafonneerd volgens volgende methodiek:
 - $IRR \geq 15\%$: steun bedraagt 0% van de meerkost t.o.v. standaardinvestering
 - $10\% < IRR < 15\%$: steun bedraagt $(150-10*IRR)\%$ ¹ van de meerkost t.o.v. standaardinvestering
 - $IRR < 10\%$: steun bedraagt 50% van de meerkost t.ov. standaardinvestering;
- Tot op heden bedroeg de steun per bespaarde kWh 0,035 euro. Deze piste wordt verlaten. De steun wordt afhankelijk gemaakt van de eerdergenoemde dubbele plafonnering. Uiteraard moet de energie-audit wel aantonen dat het gaat om een energiebesparende maatregel. De meerbesparing wordt nog steeds opgevraagd.
- Er wordt een bijkomende voorwaarde ingeschreven:
 - Geen premie mogelijk voor investeringen voor opwekking van energiedragers. Voor opwekking van hernieuwbare energie bestaan er immers andere steunmechanismes (REG voor warmtepomp, call groene warmte & restwarmte, warmtekrachtcertificaten,..). Het steunen van energieopwekking met fossiele brandstoffen wordt niet als wenselijk gezien.

Alle andere bestaande voorwaarden voor de premie worden behouden.

Er wordt op gewezen dat deze hervorming van de premie na audit complementair is aan de toekomstige versterkte wetgeving voor de niet energie-intensieve ondernemingen. In een nota rond deze versterkte wetgeving wordt voorgesteld om grote ondernemingen en vestigingen vanaf een bepaalde energiegebruiksdrempel ($> 0,05$ PJ primair) te verplichten een energieaudit te laten uitvoeren, en hen eveneens te verplichten de maatregelen uit deze energieaudit met een bepaalde rendabiliteitsdrempel ($IRR > 15\%$) uit te voeren. Doordat deze doelgroep verplicht een energieaudit zal moeten uitvoeren, is meteen voldaan aan een belangrijke voorwaarde voor de premie.

¹ Dit houdt een lineair steunpercentage in tussen 50% steun bij IRR 10%, en 0% steun bij IRR 15%. De IRR wordt berekend op de hele investering, de steun wordt bepaald op basis van de meerkost ten opzichte van de standaardinvestering.

1. Inleiding

Een studie die in 2016 door 3E in opdracht van het VEA werd uitgevoerd, wees op de noodzaak om het rendement van investeringen in energie-efficiëntie te verbeteren ten opzichte van investeringen in de corebusiness van kmo's. Deze bevinding werd bevestigd door een analyse van de bestaande financiële stimuli die in kader van het overlegtraject Stroomgroep werd gemaakt door het VEA. De bestaande financieringsinstrumenten blijken de doelgroep onvoldoende te bereiken. Hoewel de analyse gemaakt werd met de niet energie-intensieve kmo's als doelgroep, kunnen de resultaten grotendeels doorgetrokken worden naar de volledige doelgroep van niet energie-intensieve ondernemingen. Het betreft immers dezelfde steunmaatregelen.

In het Vlaams Energie -en Klimaatplan 2021-2030 werd de voortzetting van het bestaande economisch ondersteuningsinstrumentarium naar de industrie (ecologiepremie plus, strategische ecologiesteun en kmo-portefeuille) opgenomen. Hoewel deze instrumenten een belangrijk ondersteuningskader vormen voor de brede industriële transitie in Vlaanderen, bleek uit de studie van 3E dat niet al deze ondersteuningsinstrumenten op maat zijn van ondernemingen met potentieel voor meer courante maatregelen. De ecologiepremie plus is vooral interessant voor ondernemingen die innovatieve maatregelen willen uitvoeren. Strategische ecologiesteun is eerder op maat van grotere en energie-intensieve industriële ondernemingen. De kmo-portefeuille wordt vooral gebruikt voor financiering van energieadvies.

Rekening houdend met het feit dat de niet energie-intensieve ondernemingen vooral ontzorging nodig hebben omtrent energiebeheer, is het niet aangewezen om voor de meer courante maatregelen een uitgebreid ondersteuningsinstrumentarium te ontwikkelen per maatregel. Dit zorgt voor onnodige complexiteit. Ondernemingen zullen sneller hun weg vinden indien financiële steun voor energiebesparende maatregelen kan worden aangevraagd via een vereenvoudigd steunkader.

Momenteel bestaan er reeds twee vormen van investeringssteun voor courante maatregelen: de verhoogde investeringsaftrek en de premie na audit van de netbeheerders.

In deze nota wordt de effectiviteit van deze twee maatregelen beoordeeld en wordt een nieuw premiesysteem uitgewerkt voor courante maatregelen voor de doelgroep van niet energie-intensieve ondernemingen.

2. Bestaande financieringsinstrumenten: verhoogde investeringsaftrek en premie na audit netbeheerders

2.1. Verhoogde investeringsaftrek

Een onderneming die bij de oprichting of uitbreiding van haar activiteiten een investering uitvoert, kan onder bepaalde voorwaarden een investeringsaftrek verkrijgen. Dit is een fiscaal voordeel waarbij men een bepaald percentage van de aanschaffings- of beleggingswaarde van de investeringen uitgevoerd tijdens het belastbaar tijdperk mag aftrekken van de belastbare winst.

Investerings in energie-efficiëntie komen in aanmerking voor een investeringsaftrek van 13,5%, onafhankelijk van de grootte van de onderneming. De eenmalige investeringsaftrek voor een bepaalde investering is niet te combineren met de notionele interestaftrek voor het betrokken investeringsjaar.

De investeringen die in aanmerking komen voor de verhoogde investeringsaftrek moeten gericht zijn op een rationeler gebruik van energie in de industrie, en in het bijzonder op een verbetering van industriële processen louter uit energetische overwegingen. Jaarlijks gaat het om ca. 1100 dossiers, goed voor een totaal goedgekeurd investeringsbedrag van ca. 550 miljoen.

De steun via de huidige investeringsaftrek is nog steeds een stuk lager dan de bestaande steun voor Nederlandse bedrijven. Nederland kent de energie-investeringsaftrek (EIA), waarmee 45% (vroeger 58%) van de investeringskosten afgetrokken kunnen worden van de fiscale winst.

Het directe financiële voordeel is uiteraard afhankelijk van de aanslagvoet. De standaard aanslagvoet in Nederland bedraagt 25%. Concreet levert de EIA de Nederlandse bedrijven een steunpercentage op van 11,2% (vroeger 14,5%) op de investering. Ter vergelijking: in België leverde tot 2018 de verhoogde investeringsaftrek van 13,5% bij een aanslagvoet van 34% een voordeel op van 4,6%. Door de verlaging van de vennootschapsbelasting naar 25% is dit voordeel gezakt naar 3,3%.

Hoewel de steun via de verhoogde investeringsaftrek relatief laag is, blijkt uit de jaarlijkse [VREG-enquête](#) (2019) dat de verhoogde investeringsaftrek veruit de meest gekende maatregel is in vergelijking met andere premiestelsels. De verklaring hiervoor kan vermoedelijk gezocht worden bij het feit dat fiscale maatregelen sneller ingang vinden bij ondernemingen.

Indien de investeringsaftrek zou kunnen worden opgetrokken, kan dit een veel doeltreffender instrument worden. De verhoogde investeringsaftrek is echter een federale bevoegdheid. Vlaanderen kan daarom slechts het optrekken van de investeringsaftrek bepleiten.

2.2. Premie na audit van de netbeheerders

Voor maatregelen waarvoor geen specifieke REG-premie bij de distributienetbeheerder bestaat, kan men voor gebouwen zonder woonfunctie bij de netbeheerders ook een REG-premie aanvragen na een energiestudie of energieaudit. Zowel Fluvius als Elia hebben een premiestelsel ontwikkeld.

Premie na audit – Fluvius

Voorwaarden:

- De betrokken gebouwen moeten op datum van de premie-aanvraag minstens 5 jaar oud zijn.

- De uitgevoerde energiestudie of energieaudit moet aantonen dat de investering in het gebouw een belangrijke energiebesparing oplevert in vergelijking met de bestaande situatie.
- De investering moet daadwerkelijk worden uitgevoerd. De premie wordt slechts uitbetaald na voorlegging van de facturen voor de uitgevoerde investeringen uit de energiestudie.
- De terugverdientijd van de investering moet langer zijn dan twee jaar. Enkel de meerkost en meerbesparing ten opzichte van de standaardinvestering wordt in rekening gebracht.
- De premie geldt enkel voor maatregelen waarvoor al geen specifieke netbeheerderpremie bestaat (REG premie). De premie is bovendien niet cumuleerbaar met andere premies of groenestroomcertificaten/warmtekrachtcertificaten voor dezelfde investering. Cumulatie met waarborgen verleend door de Vlaamse overheid of ecologiesteun voor dezelfde investering is wel toegelaten.

De premie bedraagt 0,035 euro per bespaarde kWh primaire energie, zoals berekend in de energiestudie of energieaudit, tot maximaal 25.000 euro per project en per jaar, als de terugverdientermijn van de investering langer is dan twee jaar.

Momenteel wordt de premie na audit niet veel aangevraagd (jaarlijks ca. 15 dossiers).

Investeringssteun – Elia

Voorwaarden:

- De uitgevoerde energiestudie of energieaudit moet aantonen dat de investering in het gebouw een belangrijke energiebesparing oplevert in vergelijking met de bestaande situatie.
- De investering moet daadwerkelijk worden uitgevoerd. De premie wordt slechts uitbetaald na voorlegging van de facturen voor de uitgevoerde investeringen uit de energiestudie.
- De terugverdientijd van de investering moet langer zijn dan twee jaar. Enkel de meerkost en meerbesparing ten opzichte van de standaardinvestering wordt in rekening gebracht.
- De investeringssteun kan niet worden gecumuleerd met andere premies of groenestroomcertificaten/warmtekrachtcertificaten van de Vlaamse overheid voor dezelfde investering. Cumulatie met waarborgen verleend door de Vlaamse overheid of ecologiesteun voor dezelfde investering is wel toegelaten.

Het bedrag van de investeringssteun wordt bepaald op basis van een percentage van het totaalbedrag van de investering. De hoogte van dit percentage is gekoppeld aan de terugverdientijd (TVT) van de investering:

- $TVT < 2$ jaar : Geen investeringssteun.
- $2 \text{ jaar} < TVT \leq 5$ jaar : Investeringssteun = $(10 \times TVT - 10)\%$.
- $5 \text{ jaar} < TVT \leq 10$ jaar : Investeringssteun = 40%.

De totale maximale premie bedraagt 200.000 euro.

Net zoals bij de premie na audit van Fluvius, gaat het jaarlijks om ca. 15 dossiers. In tegenstelling tot de premie na audit, betekent dit dat de investeringssteun wél de doelgroep bereikt. Het aantal vestigingen die rechtstreeks aangesloten zijn op het hoogspanningsnet is namelijk beperkt.

Omdat de verhoogde investeringsaftrek een federale bevoegdheid is, kan enkel de hervorming van de premie na audit (Fluvius) aangegrepen worden als instrument om courante maatregelen bij de doelgroep van niet energie-intensieve ondernemingen financieel te stimuleren. Deze doelgroep is

zelden/niet rechtstreeks aangesloten op het hoogspanningsnet, waardoor een hervorming van de investeringssteun van Elia weinig impact zou hebben op de beoogde doelgroep.

3. Voorstel tot hervorming “Premie na audit”

Het VEKA is geen voorstander om de voorwaarden voor de premie te versoepelen:

- De uitgevoerde energiestudie of energieaudit moet aantonen dat de investering in het gebouw een belangrijke energiebesparing oplevert in vergelijking met de bestaande situatie of standaardinvestering.
- De investering moet daadwerkelijk worden uitgevoerd. De premie wordt slechts uitbetaald na voorlegging van de facturen voor de uitgevoerde investeringen uit de energieaudit/energiestudie.
- De premie geldt enkel voor maatregelen waarvoor al geen specifieke netbeheerderpremie bestaat (REG premie).² De premie is bovendien niet cumuleerbaar met andere premies of groenestroomcertificaten/warmtekrachtcertificaten voor dezelfde investering. Investerings in PV en wind zijn dus uitgesloten. Bijkomend wordt voorgesteld om cumuleren met de investeringssteun groene warmte en restwarmte niet mogelijk te maken. Op dit moment is dit nog niet expliciet uitgesloten. Cumulatie met waarborgen verleend door de Vlaamse overheid of ecologiesteun voor dezelfde investering is wel toegelaten.
- Er wordt voorgesteld om de premie na energieaudit/energiestudie voor te behouden voor investeringen voor energiebesparing en/of voor verbetering van de energie-efficiëntie in processen. Tot slot wordt er geen steun meer gegeven aan investeringen voor opwekking van energiedragers. Voor opwekking van hernieuwbare energie bestaan er immers andere steunmechanismen (REG voor warmtepomp, call groene warmte & restwarmte, warmtekrachtcertificaten,..). Het steunen van energieopwekking met fossiele brandstoffen wordt niet als wenselijk gezien.

De twee belangrijkste verklaringen voor het beperkte succes van de premie liggen vermoedelijk eerder bij:

1. de bekendheid van de premie bij de ondernemingen (dit bleek ook uit de jaarlijkse VREG-enquête: slechts 10% van de kmo's blijkt de premie te kennen)
2. de hoogte van de steun. Momenteel bedraagt de premie 0,035 euro per bespaarde kWh primaire energie met een maximum van 25.000 euro per project per jaar. De steun ten opzichte van de hele investering is mogelijk te laag om ondernemingen over de streep te trekken.

3.1. Verhoging van het steunbedrag

Er wordt voorgesteld om het steunplafond te verhogen van maximaal 25.000 euro per investering naar maximaal 50.000 euro per investering – met een maximaal cumulatief steunplafond van 200.000 euro over drie opeenvolgende belastingjaren (cfr. De-minimis). Dit houdt op zich een verhoging van de investeringssteun in, gezien in het verleden sommige dossiers geplafonneerd werden op de maximale steun van 25.000 euro.

De voorwaarde dat enkel de meerkost mag worden ingebracht ten opzichte van de standaardinvestering, blijft behouden. De meerbesparing aan energie t.o.v. de standaardinvestering zal ook opgevraagd worden, om de uitbetaalde premies af te kunnen wegen t.o.v. de gerealiseerde

² REG-premie in niet residentiële gebouwen voor: dakisolatie of zoldervloerisolatie; buitenmuurisolatie; vloerisolatie of kelderisolatie (of het plafond van een verluchte ruimte onder een verwarmde ruimte); beglazing; relighting; zonneboiler; warmtepomp; warmtepompboiler; PV; batterij

energiebesparing. De premie wordt berekend als een percentage van de meerkost t.o.v. de standaardinvestering.

Om oversubsidiëring van maatregelen met een te lage terugverdiëntijd te vermijden, wordt een bijkomend steunplafond ingebouwd op basis van de rendabiliteit van de maatregel. Deze rendabiliteit (IRR) wordt berekend op de hele investering, terwijl de steun berekend wordt op basis van de meerkost ten opzichte van een standaardinvestering. De standaardinvestering is de BBT die economisch haalbaar is (IRR 15%). Het steunpercentage wordt geplafonneerd volgens volgende methodiek:

- IRR > 15%: steun bedraagt 0% (volgens het principe: geen steun voor rendabele maatregelen).
- $10\% < \text{IRR} < 15\%$: de steun bedraagt $(150 - 10 \cdot \text{IRR})\%$ van de meerkost t.o.v. de standaardinvestering³
- IRR < 10%: steun bedraagt 50% van de meerkost t.o.v. de standaardinvestering.

De berekening van de IRR van de maatregelen wordt mee ingediend met de energieaudit. In deze IRR-berekening wordt ook een schaduwkost van CO₂ meegerekend. Deze is gelijk aan de gemiddelde jaarlijkse EUA-prijs van jaar n-1.

De maatregel wordt bekostigd vanuit het Energiefonds – en wordt dus niet gefinancierd via de energiefactuur.

Rekenvoorbeeld:

In een brouwerij wordt bij een energieaudit een maatregel voorgesteld voor het benutten van de restwarmte volgend uit de koelingsstap na het kookproces. Wort aan 100°C moet zo snel mogelijk gekoeld worden naar gistingstemperatuur. Het koelwater dat hiervoor gebruikt wordt, warmt aanzienlijk op. Deze warmte kan gerecupereerd worden om het maischwater van het volgende brouwsel voor te verwarmen. Hiervoor moet een extra warmtewisselaar, leidingen, pomp en voorraadvat ingebouwd worden. Deze maatregel 1 heeft een kost (= zuivere meerkost) van 10.000 euro. Bij berekening van de IRR, strandt deze maatregel op een IRR van 12%. Door een bacteriële besmetting moet ook bij de bestaande warmtewisselaar voor het koelen van de wort na het kookproces ingegrepen worden. Standaard zou men de platen kunnen vervangen. Kostprijs 2.000 euro. Maar de energieaudit toont aan dat de warmtewisselaar ook vervangen kan worden door een energie-efficiënter exemplaar, kostprijs 4.000 euro. Deze maatregel heeft echter een IRR van 9%.

Maatregel 1 komt in aanmerking voor de premie na audit: 30% van de meerkost = 3.000 euro premie na audit. Hierdoor stijgt de IRR van deze maatregel naar 20,6%.

Ook maatregel 2 komt in aanmerking voor een premie na audit: 50% van de meerkost (4.000 – 2.000) = 1.000 euro premie na audit. Hierdoor stijgt de IRR van deze maatregel naar 15,2%.

³ Dit houdt een lineaire stijging in tussen 50% steun bij IRR 10%, en 0% steun bij IRR 15%:

- IRR 14% = 10%
- IRR 13% = 20%
- IRR 12% = 30%
- IRR 11% = 40%

3.2. Verhoging van bekendheid van de premie: complementariteit aan de versterkte wetgeving voor niet energie-intensieve ondernemingen.

Behalve een bredere communicatie rond de premie na audit, is de steunmaatregel ook complementair aan de invoering van de versterkte wetgeving voor niet energie-intensieve ondernemingen. Het voorstel tot versterkte wetgeving bestaat eruit dat grote ondernemingen en vestigingen met een energiegebruik tussen de 0,05 PJ en 0,1 PJ verplicht een energieaudit zullen moeten opmaken, en alle investeringen met een IRR>15% verplicht zullen moeten uitvoeren.⁴

Doordat deze doelgroep verplicht een energieaudit moet uitvoeren, is meteen voldaan aan een belangrijke voorwaarde voor de premie na audit. Alle minder rendabele maatregelen (IRR < 15%) gedetecteerd via de energieaudit zullen in aanmerking komen voor een premie na energieaudit. Door het ondersteunen van een deel van de meerkost van deze investeringen zal een extra incentive gegeven worden om toch ook deze investeringen in overweging te nemen.

4. Verdere planning

Wat de invoering van de premie betreft, gaat het VEKA uit van een inwerkingtreding vanaf 2022. Er moet voorafgaand aan de inwerkingtreding nagedacht worden over een systeem van vlotte dossierbehandeling, onder andere op basis van een tool/sjabloon voor gestandaardiseerde en kwalitatieve energieaudits. Bij de invoering van de premie moet worden ingezet op een goed uitgebouwde communicatie naar de doelgroep, en complementariteit aan de toekomstige versterkte wetgeving voor niet energie-intensieve ondernemingen.

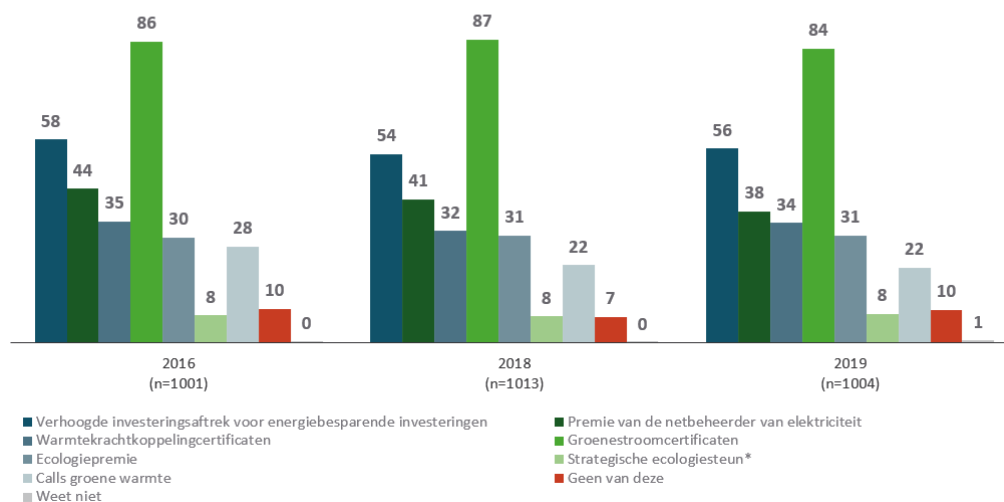
De aanpassingen aan het Energiebesluit kunnen worden opgestart vanaf midden 2021. Belangrijk om mee te nemen in de timing zijn ook alle aanpassingen die intern bij Fluvius moeten gebeuren.

⁴ Het is vanuit deze redenering dat er geen premies worden uitbetaald voor maatregelen met een hogere rendabiliteit dan IRR 15% - deze worden reeds verplicht uitgevoerd door vestigingen die vallen onder de versterkte wetgeving.

ANNEX I: Resultaten jaarlijkse VREG ENQUÊTE 2019

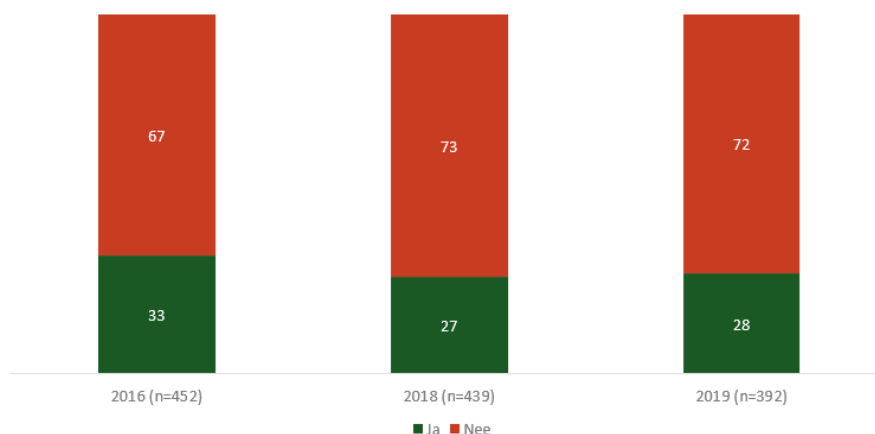
Sinds 2011 voert de VREG een marktonderzoek uit bij ondernemingen met tussen de 5 en 199 werknemers rond de kennis van de bestaande financiële ondersteuningsinstrumenten. De overheids-, onderwijs-, energie-, en menselijke gezondheidssector zijn uitgesloten van het onderzoek. Er is een weging op de grootte van de onderneming, de sector en de provincie. De meest recente enquête werd in 2019 uitgevoerd.

Welke van de volgende financiële ondersteuningsvormen voor het uitvoeren van energiebesparende of milieuvriendelijke investeringen in uw bedrijf kent u?

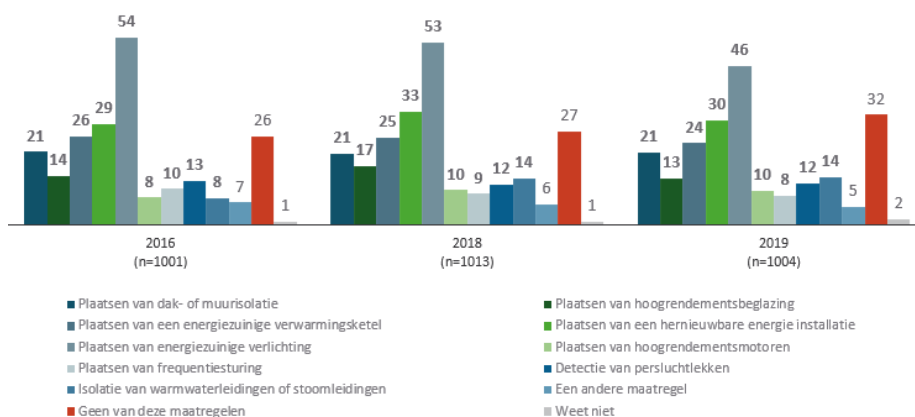

Uit het onderzoek bleek dat 10% van de bedrijven met 5-199 werknemers geen van de opgesomde financiële ondersteuningsvormen kent. Groenestroomcertificaten zijn het meest gekend, gevolgd door verhoogde investeringsaftrek en de energiepremies van de netbeheerders. Wel moet de nuance gemaakt worden dat vermoedelijk veel van de respondenten naar de algemene netbeheerderspremies refereerden, eerder dan naar de premie na audit van de netbeheerders. Dit blijkt ook uit de volgende figuur. Slechts 3 op 10 van de bedrijven met 5-199 werknemers die de premies van de netbeheerder kennen, is ook op de hoogte van het bestaan van de specifieke premie van de netbeheerder "steun na audit". Teruggerekend naar de hele steekproef betekent dit dat slechts 10% van de bevroegde ondernemingen de premie na audit kent.

Kent u de specifieke netbeheerderpremie ter ondersteuning van energiebesparende investeringen die worden uitgevoerd n.a.v. een uitgevoerde energieaudit of energiestudie?

Welke van de volgende energiebesparende of milieuvriendelijke investeringen is uw bedrijf van plan te nemen in de komende 3 jaar?

Investeringen in verlichting en hernieuwbare energietoepassingen zijn de populairste toekomstplannen van bedrijven. Bijna 1 op 3 bedrijven heeft geen investeringsplannen. Dat is een achteruitgang t.o.v. 2018. Toekomstplannen voor beglazing en voor hernieuwbare energie vallen terug t.o.v. 2018.

Bedrijven die geen maatregelen plannen, hebben vooral nood aan goed advies en financiële ondersteuning. Een stijgend aandeel bedrijven kan echter helemaal niet overtuigd worden om energiebesparende investeringen uit te voeren. Teruggerekend naar de hele steekproef gaat het in 2019 om 14% van de bedrijven.

U plant geen energiebesparende investeringen in de komende 3 jaar. Welke ondersteuning heeft u nodig om te kunnen beslissen energiebesparende investeringen uit te voeren?

